

terre: quia abscondisti haec a sapientibus: et reuelasti ea paruulis. Item in Ecclesiastico dicit: Confitemini domino in omnibus operibus eius. Et hec dicitis in professione: opera domini uniuersa bona ualde. Quod in isto psalmo intelligi potest: si quis per pia merita domino adiuuante: distinguat inter iustorum premia: et supplicia peccatorum. Quoadmodum his duobus uniuersa creatura quam deus a se condidit regit: mirifica et pauca cognita pulchritudine decorat. Ita ergo ait: Confitebor domino secundum iustitiam eius: tanquam ille qui uiderit non factas tenebras a deo: sed ordinatas tamen. Deus enim dixit: Fiat lux: et facta est lux. Non dixit: fiat tenebre: et facte sunt tenebre: et tamen ipsas ordinauit. Et ideo dixit: Misit deus in lucem et tenebras. Et uocauit deus lucem diem: et tenebras uocauit noctem. Ista distinctio aliter fecit et ordinauit: aliud autem non fecit: sed tamen etiam hoc ordinauit. Ita uero tenebrae significari peccata: et in propheta inuenimus qui dicit: Et tenebrae tuae tanquam meridies erunt. Et in Apolo dicitur: Qui odit fratrem suum: in tenebris est. Et illud precipue: Abijciam opera tenebrarum: et in duamur arma lucis: Non quod aliquid sit natura tenebrarum: Omnis enim natura in quantum natura est: esse cogit. Esse autem: ad lucem pertinet: non esse ad tenebras. Qui ergo deserit eum a quo factus est: et inclinatur in id uero factus est: in nihilum. in hoc peccato tenebrae: et tamen non penitus perit: sed in infimis ordinatur. Itaque postquam dixit: Confitebor domino: ne peccatorum confessionem intelligerem: subiicit ultimum. Et psallam nomini domini altissimi. Psallere autem ad gaudium pertinet. Penitentia uero peccatorum ad tristitiam. Potest iste psalmus etiam in persona domini hominis intelligi: si modo ea quae ibi humiliter dicta sunt: ad nostram infirmitatem referantur: quam ille gestabat.

Explicit Tract. de ps. vii. Incipit Tract. de ps. viii. In fine per torcularibus: Ps. ipsi David.

Nihil de torcularibus in textu eius psalmi cuius iste titulus est: dicere uideat. In quo apparet multis et varijs similitudinibus unam eademque rem in scripturis sepe insinuari. Torcularia ergo possumus accipere ecclesias: eadem ratione quae et area intelligitur ecclesiam. Quia siue in area siue in torculari nihil aliud agitur: nisi ut fructus ab integumentis purgentur qui necessaria erant: et ut nascerentur: et ut crescerent: atque ad maturitatem vel messis uel uindemiae peruenirent. His ergo vel integumentis vel sustentaculis: id est paleis in area frumenta: et uinacis in torcularibus uina exuuntur. Sic

in ecclesijs a multitudine secularium hominum quae simul cum bonis congregatur (quibus ut nascerentur et apti fierent uerbo diuino: necessaria erat illa multitudo) id agitur: ut spirituali amore per operationem ministrorum dei separentur. Agitur enim nunc ut non loco: sed affectu interim separentur boni a malis: quibus simul in ecclesijs quibus attinet ad corporalem praesentiam: praesententur. Aliud autem erit tempus: quod uel frumenta in horrea: uel uina in cellas segregentur. Frumenta inquit recondentur in horreis: paleas autem comburentur igni inextinguibili. Eadem res in alia similitudine sic intelligi potest: Quia recedat in apothecis: uinacia uero pecoribus perciet: ut uel tres pecorum: per penis gebennarum per similitudinem intelligere liceat. Est alius intellectus de torcularibus: dum tamen ab ecclesiarum significatione non recedat. Nam et uerbum diuinum: potest uia intelligi. Dicitur enim et de minus botrus uue: quem ligno suspensum: de terra praemissionis qui praemissi erant a populo israel: tanquam crucifixum attulerunt. Verbum itaque diuinum: cum enunciationis necessitate usurpat uocis sonum: quo in aures perueniat audientium: eodem sono uocis tanquam uinacis: intellectus tanquam uinum includitur: et sic uia ista in aures uenit: quasi in calcatoria torculariorum. Ibi autem discernitur: ut sonus uelque ad aures ualeat: intellectus autem memoria eorum qui audiunt: uelut quodam lacu excipitur: inde transeat in morum disciplinam et habitum mentis: tanquam de lacu in cellas: in quibus si negligentia non acuerit: uelustate firmabitur. Acuit namque in iudeis: et hoc aceto domini potauerunt. Nam illud uinum quod de generatione uitis noui testamenti bibiturus est cum sanctis suis dominus in regno patri sui: suauissimum atque firmissimum sit: necesse est. Solent accipi torcularia etiam martyria: tanquam afflictione persecutionum calcatis eis: qui christi nomen confessi sunt. Adhortalia eorum tanquam uinacia in terra remanserunt. Die autem in requie celestis habitatio emanauerunt. Sed neque isto intellectu ab ecclesiarum fructificatione disceditur. Psallitur ergo per torcularibus: per ecclesie constitutione: cum dominus noster postquam surrexit: ascendit in celos. Tunc enim misit spiritum sanctum: quo impleti discipuli: cum fiducia praedicauerunt uerbum dei: ut ecclesie congregarentur. Itaque sequitur:

Domine dominus noster: quod admirabile est nomen tuum in uniuersa terra. Quero unde sit ad

mirabile nomē eius in vniuersa terra. **R**e
spondetur. **Q**uoniam eleuata est
magnificentia tua: super celos. **E**t
iste sit sensus: **D**ñe: qui es dñs noster: q̄s
te admirāf oēs q̄ incolūt terrā: qm̄ tua ma
gnificētia de terrena humilitate sup celos
eleuata ē. **H**inc em̄ apparuit q̄s descēdēs:
cū a q̄busdā visuz est: z a ceteris creditū q̄
ascēdēs. **E**x ore infantū z lactentiū
p̄fecisti laudē p̄pter inimicos tuos:
Nō possū accipe alios infātes atq̄ lacten
tes: q̄s eos q̄b̄ dicit **A**plūs: **L**āq̄ puul in
chusto lac vobis potū dedi: n̄ cibū. **Q**uos
significabāt illi q̄ dñm p̄cedebāt laudātes.
In q̄s ip̄e dñs h̄ testimonio vsus ē: cū di
cēb̄ iudeis vt eos corripet: r̄ndit: **N**ō le
gisti: ex ore infantū z lactentiū p̄fecisti lau
dē. **B**n̄ aut̄ nō ait fecisti: s̄ p̄fecisti laudē.
Sūt em̄ in eccl̄ijs etiā bi q̄ nō iā lacte potā
tur: s̄ vescūt cibo: q̄s idē **A**plūs signat di
cēs: **S**apiētiā loqm̄r inf̄ p̄fectos. **S**z n̄ ex
his solis p̄ficiūt eccl̄ie: qz si soli eēt: nō cō
suleref generi hūano. **C**ōsulit̄ at̄ cū illic q̄s
nōdū capaces cognitōis rez spūaliū atq̄
eternaz: nutriunt̄ fide tp̄alis historie: q̄ p̄
salute nr̄a post p̄iarchas z p̄phas: ab ex
cellētissima dei virtute atq̄ sapiētia etiā sus
cepti hoīs sacramēto admiſtrata ē: i q̄ sal̄
est oī credēti. **E**t auctoritate cōmonit̄: p̄
ceptis inseruiat: q̄b̄ purgat̄ vnusq̄sq̄ z in
caritate radicat̄ atq̄ fundat̄: possit cū san
ctis nō iā puulus in lacte s̄ iuuenis i cibo:
cōphēdere latitudinē: lōgitudinē: altitudi
nē: z p̄fundū: sare etiā supeminētē sciam
caritātē christi. **E**x ore inq̄t infantū z lactē
tiū p̄fecisti laudē p̄pter inimicos tuos. **I**ni
micos huic disp̄latōi q̄ facta ē p̄ **J**esum
christū z hūc crucifixū: gnāl̄iter accipe de
bem̄ oēs q̄ vetāt credere icognita: z certā
sciam pollicent̄. **S**icut faciūt heretici vni
uersi: z illi q̄ i sup̄stitiōe gētiliū p̄bi noīant̄.
Nō q̄d scie pollicitatio repl̄dēda sit: s̄ q̄d
gradū saluberrimū z necessariū fidei negli
gēdū putāt: p̄ quē in aliqd̄ certū: q̄d eē nisi
eternū nō p̄t: oportet ascēdi. **H**inc eos ap
paret nec ip̄am sciam h̄re: quā p̄tēpta fide
pollicent̄: qz tam vtilē ac necessariū gradū
ei⁹ ignorant. **E**x ore q̄ infantū z lactentiū
p̄fecit dñs noster laudē: mandās p̄mo p̄
phetā: **N**isi credideritis: nō intelliget̄. **E**t
ip̄e p̄ se dicēs: **B**eati q̄ nō viderūt z credi
turi sunt. **P**ropter inimicos: **C**ōtra q̄s eti
am illud dicit: **C**ōfitebor tibi dñe celi z ter
re: qz abscondisti hec a sapiētib̄: z reuela

sti ea puulis. **A** sapientibus em̄ dixit: nō q̄
sapiētes sint: s̄ q̄ esse se putāt. **E**t destru
as inimicū z defensore. **Q**uē nisi he
reticū: **N**ā z ip̄e est inimic⁹ z defensor: qui
fidē xp̄ianā cū oppugnet: videt̄ defendere.
Quē etiā philolophi hui⁹ mūdi b̄n̄ intelli
gant̄ inimici z defensores: qm̄ quidē fili⁹ dei
virt⁹ z sapiētia dei est: qua illustrat̄ oīs q̄s
quis vitate sapiēs efficit. **H**ui⁹ illi se anta
tores esse p̄fident: vñ etiāz p̄bi noīant̄. **E**t
p̄pterea illā vident̄ defendere: cū inimici
sint eius: qm̄ sup̄stitiōes noxias vt colant̄
z venerent̄ hui⁹ mūdi elemēta: suadere nō
cessant. **Q**uī videbo celos opa di
gitorū tuorū: **L**egim⁹ digito dei scriptā
legē: z datā p̄ **M**oyſen sanctū seruū eius.
Quē digitū dei: multi intelligūt spiritūsan
ctū. **Q**uapropter si digitos dei: eosdē ip
sos ministros spiritusctō replet⁹: p̄pter ip
sū spiritū q̄ in eis opat̄ recte accipim⁹: qm̄
p̄ eosdē nobis oīs diuina scriptura p̄fecta
est: p̄ueniēter intelligim⁹ h̄ loco: celos: dic
tos libros vtriusq̄ testamēti. **B**ictū ē aut̄
etiā de ip̄so **M**oyſe a maḡ regis **I**shara
onis cū ab eo sup̄pati eēt: **B**igit⁹ dei ē hic.
Et q̄d scriptū est: **C**elū p̄licabit̄ sicut liber:
etiā si de isto ethereo celo dictū est: cōgrue
tū ex hac eadē similitudine: in allegoria libro
rū celi noīant̄. **Q**uī videbo inq̄t celos opa
digitorū tuorū: **I**d est: cernā z intelligā sc̄p
turas: q̄s opante spūsancto p̄ ministros tu
os cōscripsisti. **P**ossunt itaq̄ etiā sup̄ius
celi noīati: iisdem libri accipi: vbi ait: **Q**uī
eleuata est magnificentia tua sup celos: **E**t
tor⁹ iste sit sensus: qm̄ magnificentia tua ele
uata est super celos. **E**xcedit enī magnifi
cētia tua: oīm scripturarū eloquia. **E**x ore
infantiū z lactentiūz p̄fecisti laudē: vt a
fide scripturarū inciperēt: qui cupiunt ad
tue magnificentie noticiā puenire. **Q**ue su
per scripturas eleuata est: qz transit z supe
rat oīm verborū linguarūq̄ p̄conia. **I**n
clinauit q̄ sc̄pturas deus vsq̄ ad infantūz
z lactentiūz capacitātē: sicut in alio psalmo
canit̄: **E**t inclinauit celos z descendit: z h̄
fecit p̄pter inimicos: qui p̄ sup̄biā loquaci
tatis inimici crucis christi: etiā cuz aliqua
vera dicit̄: paruulis tñ z lactentib⁹ p̄des
se nō possunt. **I**ta destruit inimic⁹ z defen
sor: **Q**ui siue sapiētiā: sine etiā christi no
mē dōfēdere videat̄: ab h⁹ tñ gradu fidei
oppugnat eā vitatē: quā p̄mptissime polli
cet̄. **P**ropterea etiā illā nō h̄re p̄uincit̄: qz
oppugnādo gradū ei⁹: quod est fides: quē

Alia fra
vitozem

Alia fra
tuos.

line seculari boim q̄
regit quib⁹ vt nō cret
uino: nec illa erat d
gē: vt spūali amore p̄
p̄ta ip̄at. **D**ignū em̄
l̄ afficit vtrūq̄ spūit
s̄ simul in eccl̄ie q̄s
p̄nā: vñ sc̄nt. **E**llud
frumēta in bovea: vel
gent. frumēta inq̄ re
p̄alcas aut̄ cōduret agni
l̄ res in aliū similitudi
ma recōdet in apothē
cordus p̄p̄ct: vt vi
us gēdētariū q̄ simi
licat. **E**st alius mēlō
res: dū tamē ab eccl̄ie
recōdat. **N**ā z verū do
ip̄. **B**ictus est em̄ z do
quē ligno suspēdit: de
p̄mēti erant a p̄p̄o
i amulēt. **E**rbum
icacionis necessitate
quo in aures p̄chaf
vōc: tanq̄ vna cōp̄s
uz in claudū: z sic vna
uasi in eucharōia to
dōcēt: vt sonus vi
intellēctus aut̄ nemo
velut quodam lacu
cat in morū discipli
tanq̄ de lacu in cel
sentia nō acuerit: ve
it nans in iudicē: z
erūt. **N**ā illud vni
tis noui testamēti
suis domū in regnū
atq̄ firmamēto: s̄
cipi totā: em̄ mar
one p̄fessionū calca
omē cōfēti sunt. **A**d
acu in terra remanēt.
elefne babuātiōis em̄
p̄ illo intellectu ab
one dōcēdē: **N**ā
rbus: p̄zēle cōfē
noster p̄p̄s surerit:
Eunc em̄ m̄la spūit
i dōcēdē: cum fiducā
i dōcēdē: cōp̄o
ḡs noster: q̄
ē nome tuū
a. **Q**uō mōdō

Alia lra.
t que

admodū in eū p̄scendat: ignorat. Hinc q̄
destruit temerari⁹ ⁊ ecc̄ pollicitorū vitat:
q̄ est inimic⁹ ⁊ defensor: cū vident celi opa
digitorū dei: id est: intelligit̄ scripture pdu
cte vsq; ad infantū tarditatē: ⁊ eos p̄ hū
litate historie fidei q̄ t̄pali⁹ gesta ē: ad l̄
limitatē intelligētie rez̄ eternaz̄ bñ nutri
tos ⁊ roboratos: erigūt ī ea q̄ p̄firmāt. Isti
quippe celi: id est isti libri: opa sūt digitorū
dei. Sancto etē spū in sc̄tis opante: cōfe
cti sūt. Nā qui gloriā suā pot⁹ q̄ salutē ho
minū attēderit: sine spū sancto locuti sunt:
in q̄ sunt viscera misericōdie dei. Qm̄ videbo
celos opa digitorū tuorū. **Luna ⁊ stel
las: q̄s tu fundasti.** Luna ⁊ stelle in cel
sūt fundate: Quia ⁊ vn̄uersalē ecclia in cu
ius sepe significatiōe luna ponit̄: ⁊ p̄ticulari
tim p̄ loca singla ecclie q̄s noīe stellaz̄ insi
nuatas arbitror: in eisdē sc̄pturis colloca
te sūt: q̄s celoz̄ vocabulo p̄sitas credim⁹.
Cur at̄ lūa recte significet eccliaz̄: opportu
nū in alio psalmo p̄siderabit̄: vbi dictū ē:
P̄ctōres intēderūt arcū: vt sagittēt in ob
scura lūa rectos corde. **Quid ē hō q̄
memor es ei⁹: aut fili⁹ hoīs qm̄ tu
visitas eū.** Quid inf̄ hoīem ⁊ filiū hoīs
distet: q̄ri p̄t Si. n. nihil distaret: si ita pone
ret̄: hō: aut fili⁹ hoīs: p̄ disunctionē. Nā si
ita sc̄ptū eēt: qd̄ est hō q̄ memor es ei⁹: ⁊ fi
li⁹ hoīs qm̄ visitas eū: repentiū videret̄ qd̄
dictū ē hō. Nūc vero cū sonat hō aut fili⁹
hoīs: māifestior̄ insinuat̄ distātia. Hoc sane
retinēdū ē: q̄ oīs fili⁹ hoīs hō: q̄uis n̄ oīs
hō fili⁹ hoīs possit̄ itelligi. Adā q̄ppe hō: si
n̄ fili⁹ hoīs. Quapropt̄ hinc iā lz̄ attēdere
atq; discernere: qd̄ h̄ in loco inf̄ hoīem ⁊ fi
liū hoīs distet: Est q̄ portāt imaginē freni
hoīs q̄ n̄ est fili⁹ hoīs: hoīm noīe significēt.
Qui aut̄ portāt imaginē celestis hoīs: filij
hoīs pot⁹ appellēt̄. Ille. n. ⁊ vetus hō d̄r:
iste aut̄ nou⁹. S; nou⁹ ex vetere nascit̄: qm̄
spūalis regeneratio mutatiōe vite frenē at
q; sc̄laris inchoat̄: ⁊ iō iste fili⁹ hoīs nūcu
pat̄. Hō igit̄ h̄ loco dicit̄ ē terren⁹: fili⁹ at̄
hoīs: celest̄. Et ille lōge sciūt⁹ a deo: Hic
aut̄ p̄ns deo. Et p̄terea illi⁹ memor ē: tāq̄
in lōginq; positi. Nūc vō visitat̄: quē p̄ns
illustrat vultu suo. Lōge ē em̄ a p̄ctōrib⁹ sa
lus. Et signatū ē in nob̄ lumē vult⁹ tui dñe.
Sic ī alio psalmo hoīs iumēt̄ associatos:
nō p̄ p̄ntē interiorē illuminationē: s; p̄ mlti
plicationē misericōdie dei: q̄ ei⁹ hōitas vsq; ad
infima tēdit̄: saluos fieri dicit̄ cū ip̄is iumen
tis. Qm̄ carnaliū hoīm sal⁹ carnalē ē: tāq̄

pecoz̄: Filios aut̄ hoīm sciūt̄ ab eis q̄s
hoīs pecudib⁹ iūxit: lōge sublimiori mō
ip̄si veritatē illustratiōe: ⁊ qdā vitalis fon
tis inundatiōe: btōs fieri p̄dicat. Sic em̄
dicit̄: Hoīs ⁊ iumēta saluos facies dñe: sic
multiplicata ē misericōdia tua de⁹. Filij em̄ ho
minū: in p̄tectiōe alaz̄ tuaz̄ sperabūt. In
ebriabūt ab v̄tate dom⁹ tue: ⁊ torrētē de
liciaz̄ tuaz̄ potab̄ illos. Qm̄ ap̄ te ē fons
vite: ⁊ in lumie tuo videbim⁹ lumē. P̄tētē
de misericōdiam tuā sciētib⁹ te. Ademor ē igit̄
hoīs p̄ mltiplicationē misericōdie: sicut iumē
toz̄: q̄ mltiplicata misericōdia: etiā ad lōge po
sitos puenit. Cū sitat vō filiū hoīs: cui h̄ p̄
tectiōe alaz̄ suaz̄ posito: p̄tēdit misericōdia: et
in lumie suo lumē p̄tēt: ⁊ eū delicias suis po
tat: ⁊ inebriat v̄tate dom⁹ sue ad obliui
scēdas erūnas ⁊ errores p̄terite p̄uersionis.
Nūc filiū hoīs: id ē hoīez̄ nouū: peni
tētia veteri p̄turit cū dolore ⁊ gemitu. Iste
q̄uis nou⁹: tñ̄ adhuc carnal̄ dicit̄: cū lacte
nutrit̄. Nō potui vob̄ loq; q̄si spūalib⁹: s; q̄
carnalib⁹: inq̄t Ap̄ls: Et vt oñderet iā re
generatos: tāq; puul̄ ait in christo lac vob̄
potū dedi: nō escā. Iste cū relabit̄ qd̄ sepe
accidit: ad veterē vitā: cū exprobratiōe au
dit qd̄ hō sit: Nōne hoīs estis inq̄t: ⁊ fm̄
hoīem ābulatis: fili⁹ igit̄ hoīs p̄m̄ visita
tus ē in ip̄o hoīe dñico: nato ex Maria v̄
gine. De q̄ p̄t̄ firmitatē carnis quā sapia
dei gestare dignata ē: ⁊ passiōis hūilitatē:
recte d̄r. **Dimiisti eus paulomin⁹
ab angelis:** S; addit̄ illa clarificatiō: q̄
resurgēs ascendit̄ i celū. **Blas: inq̄t: ⁊ ho
nore coronasti eū: ⁊ constituisti eū
sup̄ opa manuu tuaz̄.** Qndē ⁊ āgeli
st̄ opa manuu dei: etiā sup̄ āgelos p̄stitutū
accipim⁹ vnigenitū filiū: quē minutū pau
lomin⁹ ab āgel̄ p̄ hūilitatē carnal̄ gn̄atiōis
atq; passiōis audiuim⁹ ⁊ credim⁹. **Dia
inq̄t subiecisti sub pedib⁹ eius:** Ni
hil excipit: cū dicit̄ oīa. Et ne alif̄ liceret in
telligi: sic Ap̄ls credi iubet cū dicit̄: Excep
to eo q̄ ei subiecit̄ oīa. Et h̄ ip̄o hui⁹ psalmi
testimonio v̄tē ad Hebreos: cum ita vult
oīa intelligi eē subiecta dño n̄ro Jesu chri
sto: vt nihil exceptū sit. Nec tñ̄ q̄si aliquid
magnum videt̄ adiūgere: cū dicit̄: **Oues ⁊
boues vn̄uersas: isup̄ ⁊ pecora cā
pi.** **Solucres celi ⁊ pisces mar̄
q̄ p̄abulāt semitas mar̄.** Elidet̄ em̄
relict̄ celestib⁹ virtutib⁹ ⁊ p̄tātib⁹ ⁊ oibus
exercitiib⁹ angeloz̄: relictis etiā ip̄is homi
nib⁹: tñ̄ ei pecora subiecisse. Nisi oues et

boues: intelligam⁹ aias sc⁹as: v⁹l innocētie fructū dātes: v⁹l etiā opantes vt terra fructificet: id ē: vt terreni hoies ad spūalē vberitatē regenerēt. Has ḡ aias sc⁹as: nō hoim tū: s; etiā oim angeloz optet accipe: si volum⁹ hinc intelligere oīa esse subiecta dño nro Jesu christo. Nulla enī creatura subiecta nō erit: cui p⁹mates: vt ita dicā: spūs s; iūciunt. Sed vñ pbabim⁹ oues posse accipi etiā sublimiter beatos: nō hoies: s; angelice creature spūs. An ex eo qd dñs dicē reliquisse se nonagintanouē oues in montibus: id est in sublimiorib⁹ locis: z descēdisse ppter vnā: Si enī vnā ouē lapsā hūā nā accipiam⁹ in Adā: qz etiā Eua de illi⁹ latere facta ē (quoz oim spūalī tractādorū z p⁹siderādorū: nūc tps nō est) restat vt nonagintanouē relicte in mōtib⁹: nō hūāni s; angelici spūs intelligāt. Nā de bob⁹ facili expositio ē hui⁹ snie. Qm ipsi hoies nō ob aliud boues dicti sūt: nisi qz euāgelizādo verbū dei āgelos imitarēt: vbi dictū ē: Boui triturāti os nō infrenab. Quāto igitur facili⁹ ipos āgelos nūcios vitatis: boues accipim⁹: qñ euāgeliste p⁹icipatōe nominis eoz: boues vocati sūt. Subiecisti ḡ inqt oues z boues vniuersas: id ē oēm sanctā spūalē creaturā. In q etiā sc⁹os hoies accipim⁹ q sūt in ecclia in ill⁹ videlz torcularib⁹: q s; alia sūtitudine lune z stellaz insinuata sunt. Insup ait: z pecora cāpi: Al⁹ lo mō vacat: qd additū est insup. Primo: qz pecora cāpi pnt intelligi oues z boues. Ut si rupiū z arduoz locoz pecora capre sunt: bene intelligant oues pecora campi. Itaqz etiā si ita positū esset: oues z boues vniuersas z pecora cāpi: recte qreretur qd sibi vellēt pecora cāpi: cū etiā oues z boues h; pnt intelligi. Qd vō additū est etiā insup: cogit oīno ad nescio quā d⁹am cognoscēdā. S; s; vbo qd positū est insup: nō solū pecora cāpi: s; etiā volucres celi: z pisces mar⁹ q pambulāt semitas mar⁹: accipiēdi sūt. Que ē igit ista distātia: Ceniāt in mentē torcularia hūāna vinacia z vinū. Et area p⁹tinens paleas z frumentū. Et rena quib⁹ inclusi sūt pisces boni z mali. Et arca Noe in q z imunda z mūda erāt animalia: z videbis ecclesias interim hoc tpe vsqz ad vltimū iudicij tps: nō solū oues z boues cōtinere: id est sanctos laicos z sanctos ministros: s; insup z pecora cāpi: volucres celi: z pisces maris q pambulāt semitas maris. Pecora enī cāpi: p⁹gruentissimē accipiūt hoies i carnis voluptate gaudētes: vbi nihil arduū: nihil laboriosū ascendūt. Cāp⁹ ē enī etiā lata via: q ducit ad interitū. Et in cāpo Abel occidit. Quare metuendū est: ne qsqz descēdēs domōtib⁹ iusticie dei (Iusticia enī tua inqt velut mōtes dei) latitudines z facilitates voluptatē carnalis eligēs a diabolo trucidet. Vide nūc etiā volucres celi sup⁹tos: d; qd⁹ dicit: Posuerūt in celū os suū. Et d; qz in altū vto portēt q dicit: Linguā n⁹am magnificabim⁹: labia n⁹a nobiscū sūt: qz n⁹ dñs est. Intuere etiā pisces maris: s; est curiosos: q pambulāt semitas mar⁹: id est iqrūt in p⁹fundo hui⁹ sc⁹i tp⁹alia: Que tāqz semite in mari tā cito vanescūt z intereūt: qz rursus aq p⁹fundit: postqz trāseūtib⁹ locū dederit v⁹l nauib⁹ v⁹l qbuscūqz ambulātib⁹ aut nā tātib⁹. Nō enī tū ambulāt semitas mar⁹: s; pābulāt dicit: oñdēs p⁹tinacissimū studium iania z p⁹terfluētia req⁹rentiū. Nec aut tria gnā vitiorū: id est voluptas carnis: et supbia: z curiositas: oīa peccata p⁹cludūt. Que mihi vidēt a Joāne ap⁹lo enumerata: cū dicit: Nolite diligere mūdū: Qm oīa q in mūdō sūt: p⁹cupiscētia carnis ē: z p⁹cupiscētia oculoꝝ: z ambitio sc⁹i. Per oculos enī maxie curiositas p⁹ualet. Reliq⁹ vero q p⁹tinēat manifestū est. Et illa dñici hois tēptatio triptita est. Per cibū: id est p⁹cupiscētia carnis: vbi suggerit: Sic lapidibus istis vt panes fiāt. Per inanē iactātia: vbi in mōte p⁹stituto: oñdūt oīa regna hui⁹ terre: z p⁹mittunt: si adorauerit. Per curiositatē: vbi d; pinna tēpli admonēt vt sedes sū mutat: tēptandi grā: vtrū ab āgelis suscipiat. Itaqz postea qz n⁹llo istoz tēptamēto valere apud eū potuit inimic⁹: s; de illo dicit: Postqz cōpleuit oēm tēptationē diaboli: ppter torcularioꝝ itaqz significatio nē: subiecta sūt pedib⁹ ei⁹: nō solū vina: s; etiā vinacia. Nō solū sc; oues z boues: id est sc⁹e aie fidelis v⁹l in plebe vel in mīstr⁹: s; insup z pecora voluptatē: z volucres supbie: z pisces curiositatē: Que oīa gnā peccatoꝝ nūc bonis z sc⁹is mixta eē in eccl⁹is videm⁹. Opet igit in eccl⁹is suis: z a vinacis vinū sepet. Hos dem⁹ opā vt vinū sim⁹ z oues aut boues: nō vinacia: aut pecora cāpi: aut volucres celi: aut pisces maris q pambulāt semitas maris. Nō qz ista noīa isto solo mō intelligi z explicari pnt: s; p⁹ locis. Itaqz alibi aliud significāt. Et h; regula in oī allegoria retinēda ē: vt p⁹ sen-

me accipiūt hoies i carnis voluptate gaudētes: vbi nihil arduū: nihil laboriosū ascendūt. Cāp⁹ ē enī etiā lata via: q ducit ad interitū. Et in cāpo Abel occidit. Quare metuendū est: ne qsqz descēdēs domōtib⁹ iusticie dei (Iusticia enī tua inqt velut mōtes dei) latitudines z facilitates voluptatē carnalis eligēs a diabolo trucidet. Vide nūc etiā volucres celi sup⁹tos: d; qd⁹ dicit: Posuerūt in celū os suū. Et d; qz in altū vto portēt q dicit: Linguā n⁹am magnificabim⁹: labia n⁹a nobiscū sūt: qz n⁹ dñs est. Intuere etiā pisces maris: s; est curiosos: q pambulāt semitas mar⁹: id est iqrūt in p⁹fundo hui⁹ sc⁹i tp⁹alia: Que tāqz semite in mari tā cito vanescūt z intereūt: qz rursus aq p⁹fundit: postqz trāseūtib⁹ locū dederit v⁹l nauib⁹ v⁹l qbuscūqz ambulātib⁹ aut nā tātib⁹. Nō enī tū ambulāt semitas mar⁹: s; pābulāt dicit: oñdēs p⁹tinacissimū studium iania z p⁹terfluētia req⁹rentiū. Nec aut tria gnā vitiorū: id est voluptas carnis: et supbia: z curiositas: oīa peccata p⁹cludūt. Que mihi vidēt a Joāne ap⁹lo enumerata: cū dicit: Nolite diligere mūdū: Qm oīa q in mūdō sūt: p⁹cupiscētia carnis ē: z p⁹cupiscētia oculoꝝ: z ambitio sc⁹i. Per oculos enī maxie curiositas p⁹ualet. Reliq⁹ vero q p⁹tinēat manifestū est. Et illa dñici hois tēptatio triptita est. Per cibū: id est p⁹cupiscētia carnis: vbi suggerit: Sic lapidibus istis vt panes fiāt. Per inanē iactātia: vbi in mōte p⁹stituto: oñdūt oīa regna hui⁹ terre: z p⁹mittunt: si adorauerit. Per curiositatē: vbi d; pinna tēpli admonēt vt sedes sū mutat: tēptandi grā: vtrū ab āgelis suscipiat. Itaqz postea qz n⁹llo istoz tēptamēto valere apud eū potuit inimic⁹: s; de illo dicit: Postqz cōpleuit oēm tēptationē diaboli: ppter torcularioꝝ itaqz significatio nē: subiecta sūt pedib⁹ ei⁹: nō solū vina: s; etiā vinacia. Nō solū sc; oues z boues: id est sc⁹e aie fidelis v⁹l in plebe vel in mīstr⁹: s; insup z pecora voluptatē: z volucres supbie: z pisces curiositatē: Que oīa gnā peccatoꝝ nūc bonis z sc⁹is mixta eē in eccl⁹is videm⁹. Opet igit in eccl⁹is suis: z a vinacis vinū sepet. Hos dem⁹ opā vt vinū sim⁹ z oues aut boues: nō vinacia: aut pecora cāpi: aut volucres celi: aut pisces maris q pambulāt semitas maris. Nō qz ista noīa isto solo mō intelligi z explicari pnt: s; p⁹ locis. Itaqz alibi aliud significāt. Et h; regula in oī allegoria retinēda ē: vt p⁹ sen-

tētia pntis loci psideret qd p similitudinē dr.
Hec est em̄ dnica z aplica disciplina. Re-
petam̄ q̄ vltimū verbum: q̄ etiā in pncipio
psalmi ponit: z laudem̄ deū dicentes.
Dne dn̄s noster: q̄ admirabile ē
nomē tuū in vniuersa terra. Recen-
ter q̄ppe post textū sermōis ad caput redi-
tur: quo totus idē sermo referēdus est.

Explicit Tractat̄ d̄ psalmo. VIII

Incipit Tractatus de psalmo. IX.

Psalmi hui⁹ inscriptio est. **In fi-
nē p occultis filij. Ps̄ ipi Dauid.**

De occultis filij q̄ri pōt. Sz qz nō ad-
dit cui⁹: ipm̄ vnigenitū dei filiū optet
intelligi. Ubi em̄ de filio Dauid psalm⁹ in-
script⁹ ē. Cū fugeret inqt a facie Absalon
filij sui: cū z nomē ei⁹ dictū eēt: z ob h̄ late-
re nō posset de q̄ dicere: nō tñ dictuz ē tñ
a facie Absalō filij: s̄ additū ē sui. Hic vō
z qd nō additū est sui: z qd de gētib⁹ mltā
dic: nō pōt recte accipi Absalō. Neqz em̄
bellā qd cū p̄e ille p̄dit⁹ gessit: vllomō ad
gētes ptinet: cū plus tñ isrl̄ aduersus se
ibi diuisus sit. Cam̄ itaqz iste psalm⁹ p oc-
cultus vnigeniti filij dei. Nā z ip̄e dn̄s cuz
sine additamento ponit filiū: seipm̄ vnigeni-
tū vult intelligi: vbi ait: Si vos fili⁹ libera-
uerit: tūc vere liberi erit. Nō em̄ dixit: fili⁹
dei: sed tñ dicēdo fili⁹: dat intelligi cui⁹ sit
fili⁹. Quā locutionē nō recipit nisi excellē-
tia ei⁹ d̄ q̄ ita loq̄mur: vt etiā si nō eū nomi-
nem⁹: possit intelligi. Ita em̄ dicim⁹: pluit:
serenat: tonat: z si q̄ sūt alia: nec addimus
qd̄ id faciat: qz oim̄ mētib⁹ spōte sese offert
excellētia faciēt: nec vba desiderat. Que
sūt igit̄ occulta filij: In q̄ vbo p̄mū itelligē-
dū est eē aliq̄ filij māifesta: a q̄bus disting-
uunt̄ hec q̄ appellant̄ occulta. Nobzē qm̄
duos aduētus dn̄i credim⁹: Unū p̄teritū
quē iudei nō intellexerūt: Alter⁹ futur⁹: quē
vtriqz speram⁹. Et qm̄ iste quē iudei nō in-
tellexerūt: gētib⁹ p̄fuit: nō incōueniēter ac-
cipit de h̄ aduētū dici p occultū filij: vbi ce-
citas ex pte in isrl̄ facta ē: vt plenitudo gē-
tū intraret. Duo etiā iudicia insinuāt p sc̄p-
turas: si qd̄ aduertat: Unū occultū: Alterū
māifestū. Occultū nūc agit. Be q̄ Ap̄lus
Petr⁹ dixit: T̄pus ē vt iudiciū incipiat a
domo dn̄i. Occultū itaqz iudiciū: ē pena
q̄ nunc vnusq̄sqz hoim̄: aut exercet̄ ad pur-
gationem: aut admonetur ad cōuersionē:
aut si cōtēpserit vocationē z disciplinam
dei: excecatur ad damnationē. Iudiciū
aut̄ māifestū: est q̄ venturus est dn̄s iudi-

care viuos z mortuos: oibus fatentib⁹ est
esse a q̄ z bonis p̄mia z malis supplicia tri-
buunt̄. Sed tūc illa p̄fessio: nō ad remedi-
um malozū: sed ad cumulū dānationis va-
lebit. Be his duob⁹ iudicijs vno occulto
alio māifesto: videt̄ mihi dn̄s dixisse: vbi
ait: Qui in me credit: trāsiet d̄ morte ad vi-
tā: nec in iudiciū veniet: in iudiciū sc̄z mā-
ifestū. Nam hoc qd̄ transit de morte ad
vitā p nōnullā afflictionē: qz flagellat do-
minus oēm filiū quē recipit: iudiciū occul-
tū est. Qui aut̄ nō credit inquit: iā iudica-
tus est: id est isto occulto iudicio: iā p̄para-
tus ē ad illud māifestū. Hec duo iudicia
etiā in Sapia legim⁹: vbi scriptū ē: Pro-
pter h̄ tanqz pueris insensatū iudiciū in de-
risū dedisti. Hi aut̄ h̄ iudicio nō correcti:
dignū dei iudiciū expti sūt. Qui q̄ nō cor-
rigunt̄ isto occulto iudicio: dignissime illo
māifesto punient̄. Quocirca in h̄ psalmo
obseruāda sunt occulta filij: id est z hūilis
ei⁹ aduent⁹: q̄ p̄fuit gētib⁹: cū cecitate iu-
deoz: z pena q̄ nūc occulte agit: nōdū dā-
natione peccantiū: sed aut exercitatioē cō-
uersoz: aut admonitiōē vt cōuertant̄: aut
cecitate vt dānationi p̄parent̄: qui cōuer-
ti noluerint.

Consitebor tibi domine ī to-
to corde meo. Non in toto cor-
de cōsitet̄ deo: q̄ de p̄uidētia eius
in aliq̄ dubitat: Sz qui iā cernit occulta sa-
piētie dei: q̄tū sit inuisibile p̄mū ei⁹: qui di-
cit: gaudem⁹ in tribulationib⁹: z quēadmo-
dū oēs cruciat⁹ q̄ corpaliter inferūtur: aut
exerceāt cōuersos ad deū: aut vt p̄uertant̄
admoneāt: aut iuste dānationi vltimē p̄pa-
rēt obduratos. Et sic oīa ad diuine p̄uidē-
tie regimē referant̄: q̄ stulti q̄si casu z teme-
re z nulla diuina administratiōe fieri putāt.
Narrabo oīa mirabilia tua. Nar-
rat oīa mirabilia dei: q̄ ea nō solū in corpi-
bus palā: s̄ in animis qd̄ inuisibiliter: s̄ lō-
ge sublimi⁹ z excellētius fieri videt. Nā ter-
reni hoīes z oculis dediti: magis mirātur
resurrexisse in corpe mortuum Lazarū: q̄
resurrexisse in aīa p̄secutorē Paulū. Sed
qm̄ visibile miraculū ad illuminationē aīaz
vocat: inuisibile aut̄ eā q̄ vocata venit illu-
minat: oīa narrat mirabilia dei: q̄ credēs vi-
sibilib⁹ ad intelligēda inuisibilia trāsitū fac.
Letabor z exultabo in te. Nō iam
in h̄ sc̄lo: nō in voluptate p̄trectatiōis cor-
poz: nec in palati z lingue saporib⁹: nec in
suauitate odorū: nec in iocūditate sonozū